

atst zich als  
De genera  
in den kerst  
veldpredi  
tekst. De ge  
n, maar niet  
eken.

Als de gene  
toen hij ont  
smeekt voor  
m geprikkel  
met het mo

lotte op zijn  
in eigen gra  
hoont zijn  
ene moorde  
spreekt de  
rden van de

afwachten,  
naat alle le  
handen van  
vrouwen tot

een behoor  
ing. De aard  
mboliek, uit  
niverseele  
andere uit  
staan is er  
in voor het  
i kunnen er  
de psycho  
die bezwa  
meten, nie  
ve, profeti  
breekt met  
r een kerst  
visie niet  
moderne we  
kerstgebeu  
ren Koning,  
schijnbaar  
nietigend.  
evenals de

H. S.

OT. No. 22

gebeurt, en  
gebeurt, dan  
Febr. 1933  
Oostenrijk  
komen zou,  
Kwam uit  
psychologie.  
aanwijsbare  
afstand, die  
nshuit, toch  
ouwe versje

ok.

te gaan.

egenwoordig  
gd ons ver  
stijds. Van  
logische Bi  
terfbed van  
erd, dat zij  
loge in het  
stond stil.  
aur „sonder  
n kommen  
acht.

r de para  
n van afge  
en met be  
rsoen, ver  
st van den  
e menschen  
ra-mensche  
ar anderen  
og allemaal  
e, parapsy  
n wat men  
nu precies  
rschijnselen  
nt „ziel“ en  
ie wel van  
maar eens

tussen de  
begrijpt, en  
ste vragen

Je hebben  
lg met den  
geef eens

stenseances  
t „zweven“  
buurt zijn  
ecultuureerd  
zwevende  
t de „jung

Of: wéét jij soms, met welk recht geleerde parapsycho-  
logen het zelfgetuigenis van een stervende, b.v. mevrouw  
Hauffe, de „zieners van Prevorst“, een bekende sensibele  
helderziende, als betrouwbaar bericht over het sterven  
aangemerkt willen zien? Ze vertellen ons, „dat haar geest  
zich losmaakte.“ Maar tegelijk erkennen ze, dat ze niet  
weten, wat sterven nu eigenlijk wel is. Is het dit: dat  
het lichaam van de ziel wordt ontdaan? Een zielloos lijf?  
Zooals de meeste menschen het uitdrukken? Of is het,  
net omgekeerd, dat de ziel van het lichaam wordt ontdaan?  
Een lijflooze ziel? Ze vertellen ons, dat mevr.  
Hauffe haar „losmaking voelde als een bevrijding“. En  
dat ze werd „gehaald“ door geesten, b.v. van haar eigen  
vader. Maar tegelijkertijd worden we in de geschriften  
van parapsychologen ervoor gewaarschuwd, dat helder-  
zienden — daar valt mevrouw Hauffe ook onder — soms  
niets meer dan fragmenten eener handeling „zien“. En  
dat ze zich hevig kunnen vergissen. Ook inzake ruimte  
en tijd. En dat het best mogelijk is, dat stervenden, die  
hemelsche muziek hooren, niets anders vernemen dan de  
beroemde „harmonie der sferen“. Of dat er een werking  
uitgaat van voor muziek ontvankelijke omstanders op  
den stervende, inplaats van een omgekeerde werking: van  
den stervende op de omstanders. Want er zijn wel men-  
schen, die bij eens anders sterfbed zulke muziek vernemen.....

En dan, wéét jij soms, als het op het krijgen van „be-  
richten“ van „den overkant“ aankomt, of er een zulke  
berichten ontvangend subject is aan deze, of misschien  
een met de heele familie spelend sujet is aan de andere  
zijde van de grenslijn? Of misschien een raar sujet, ook  
aan dezen kant? Er zijn rare heeren en dames onder die  
mediamieke naturen; dat is nummer één; en er zijn ook  
rare sujetten aan de overzijde, mag men de mediums  
gelooven. En waar is dan de betrouwbaarheid? Denk  
eens aan Robert Browning, in „Mr Sludge, The Medium“  
(als men er geen wijs uit worden kan):

— — — We understand!

That's the bad memory, or the natural shock,  
Or the unexplained phenomena!

En wat die vreemde sujetten aan deze zijde betreft:

— — — „Eh, David? Did you hear?

You jogged the table, your foot caused the squeak,  
This time you're.... joking, are you not, my boy?....  
„N-n-no!“.....

Then, it's so cruel easy! Oh, those tricks  
That can't be tricks, those feats by sleight of hand,  
Clearly no common conjuror's! — no, indeed!  
A conjuror? Choose me any craft I' the world  
A man puts hand to; and with six months' pains,  
I'll play you twenty tricks miraculous  
To people untaught the trade.....

Maar nu: stop met dat plukken en trekken aan argu-  
mentje zóó en getuigenisje zúú, waarmee de parapsycho-  
logen probeeren duidelijk te maken, dat ze wel degelijk  
zich mogen wagen op dat vaag afgeteekende terrein  
naast (para), of: „aan de overzijde van“ (para) de door  
de wetenschappelijke psychologie onderzochte terreinen.  
En dat ze toch betrouwbare getuigen zijn, op wie je je  
verlaten kunt, en tegen wie je niet bij voorbaat „nee,  
meneer“ zou hebben te zeggen, als ze ook jou inviteeren  
om eens een steekproefje te nemen in het „hiernamaals“,  
of het „hieronder“, of het „hierboven“, of het „hiertus-  
schen“, in elk geval op het gebied naast („para“) de ge-  
bieden, waarop je zeggen mag, met de Schrift vóór je:  
hier wéét ik.

„Para“, — ja, ze kunnen het mooi zeggen tegenwoor-  
dig: parapsychologie. Ze praten ook nog al eens van  
„meta“: metareligie. Beide vreemde woorden beteekenen  
zoo ongeveer hetzelfde.

Ik moet daarbij altijd denken aan wat een goed vriend  
me eens vertelde: een man uit zijn omgeving, in de buurt  
van de Zuiderzee, had kiespijn, razende kiespijn, hij kwam  
aan de grens van de pijn, aan de uiterste grens, en kwam  
er, docht hem, zelfs overheen, en zei toen: ik ben an d'  
aore kant van de koezezeerte; aan den anderen kant van  
de kiespijn. Dat was dus zoo iets als parakiespijn, para-  
douleur. Maar hij kon meteen niet meer zeggen, wat het  
nu precies was. Of: waar hij aan toe was.

En dat is 't 'm juist, waarop ik je wijzen won, Kerel,  
doe met zulke dingen niet mee.

Ik zie je onwillig afweren: en, waarom niet?

Nee, nee, ik zeg niet: „allemaal duivelswerk“. De duiv-  
vel is niet meer dan een rebelse kreatuur, d.w.z. hij  
kan niet meer, dan hem toegelaten wordt; en hij kan  
niets scheppen. Heeft hij zijn part erin? Natuurlijk; dat  
staat al in Zondag 52. Maar jij toch ook? Dat staat ook  
in Zondag 52. God has a plan, you have a part. You,  
staat daar. En over jouw „part“ en het mijne moeten  
we het hebben. De duivel, de wereld, en ons eigen vleesch.

En jouw en mijn part in Gods plan, in zijn werkschema,  
dat hebben wij te spelen als menschen, die op den bodem  
der feiten staan, en die zich binden aan wat geopenbaard  
is. Dat beteekent, in nuchter nederlandsch: je moet niet  
spelen in, en ook niet met het donker. Kwajongens zeg-  
gen: ik ben niet bang in het donker. Kérrels vullen aan:  
ik ook niet, maar — ik ben wel bang voor mezelf, óók  
in het donker. Dat had ik eigenlijk ook al beleeden in  
Zondag 52. Niet bang in het donker, wel bang voor de  
zonde. Niet bang voor een moeras, waar God me duidelijk  
zegt: en nu loopen, recht toe, recht aan. Denk aan de  
Rode Zee. Maar wel bang om te loopen in een moeras,  
als God heelemaal niet zegt: loop door, maar beveelt:  
houd je hypostase. Hypostase beteekent: vasten grond,  
vasten bodem. Je moet izer onder je schoenen hebben,  
en een vasten grond onder die izers.

Wij gaan die parapsychologen heusch niet te lijf met  
den doodoener: allemaal duivels-werk. O neen. Trek van  
hun stapels feitenmaterialen maar een flinke marge van  
onbekooktheden, onbetrouwbare verslagen, misduide sa-  
menhangen, voor mijn part ook „tricks“ af; dán zeg ik  
nog: ze raken voor wat de feiten betreft, aan werken  
Gods, die God alleen maken kan. En zoowel in den hemel  
als in de hel zullen de menschen straks telepathische

krachten hebben, en televisie, en telekinese, en helder-  
zien, en dwars door mekaar heen kijken. Het tweede ge-  
zicht. En het derde. En het vierde. En het x-de gezicht.  
Allerlei gezicht! Maar straks is straks. Wou jij soms ex-  
perimenteeren-op-gevaar-af? Er staat voor jou geschre-  
ven: jij zult den Heere je God niet verzoeken. Je Meester  
heeft dat ook gezegd tot den duivel, die met experiments-  
bekoring den val van je vader en moeder in het paradijs  
heeft ingeleid.

Het zit hem niet in de „terreinen“, waarop de para-  
psychologen zich bewegen. Het zit hem in die bewégin-  
gen. Het zit hem in de zonde tegen het eerste gebod:  
niet je hypostase in den God der Schriften. Het  
zit 'm in het leveren van waagstukken. In het  
zoenen van een sfinx; je weet niet wat je kust. Het  
zit 'm in de malie verliefdheid op een collectie aphorismen  
van „parolen“ (losse woorden) van onbekenden van den  
overkant (misschien wel weerkaatsingen van je sujet,  
of van je subject, of van jouzelf, leelijk sujet), terwijl je  
vergeet te vragen: waar is de liefde voor het Woord?  
Het vaste? Dat hypostase legt, vasten grond, zoodat ik  
zeggen kan: ik weet, waar ik loop, tenminste, zoover ik  
weten kan en weten mag?

Misschien geloof je het van een oudere wel, dat de be-  
koring van het onbekende, en van het experiment, hem  
vaak overvallen is in zooveel jaren. Zonder experiment  
trouws is geen enkele wetenschap, die van waarneming  
leven moet, ooit groot geworden. Maar juist de ongeluk-  
ken die erbij gebeuren, waarschuwen ieder: kén je grens.  
Het grootste ongeluk was niet, daar, waar de man, die  
het buskruit uitvond, zelf al experimenteerd in de  
lucht vloog. Maar daar, waar hij de grens niet zag, of  
niet eerbiedigde. Niet dat je in „de lucht“ vliegt, is het  
eerste. Maar dat je in „lucht“ stapt. En wie op het ge-  
bied der parapsychologie eens „probeeren“ wil, éven maar  
probeeren, en éven de controle op jezelf stopzetten, dien  
zeg ik: zet éven de elektrische stroom af in je huis, éven  
maar, maar de elektrische klok staat stil. Precies op dat  
moment, waar de stroom onderbroken werd. Grootvaders  
kleinzoon had een klok, een deftige klok, met een uur-  
werk zoo goed en secuur. Maar opeens bleef ze staan,  
om niet meer te gaan, toen 't gelóófs-gaan van 't jongste  
verdween. Wie maakt je wijs, dat je met je geloofs-  
je hypostasegang doen mag, wat je niet probeeren zou met  
je bloedstroom: zet jij soms ook je hárst stil, éventjes  
maar?

Kerel, dat begint met parapsychologie, maar het loopt  
uit op paraparakolouthese.

Een vreemd woord, grijns je. — Je hebt gelijk: er zit  
zelfs een beetje experimenteerslust in de keus van  
zoo'n woord. Heb ik soms experimenten verboden? O  
neen, alleen maar: het stappen in lucht, het spóten met  
de grens. Zoo is het ook met zoo'n vreemd woord. Para-  
kolouthese is een bijbelsch woord; het beteekent: een  
zaak onderzoekend, secuur, pletpeuterig nagaan. Weet  
je wel, dat je dominee vroeger je geleerd heeft, dat de  
inspiratie van den bijbel „niet mechanisch“ was, „maar  
organisch“? Ja, tegenwoordig zeggen die dominee's het  
ook wel weer eens anders, want ze houden niet meer erg  
van dat woord „organisch“, heb ik wel eens hooren zeg-  
gen. Maar ze bedoelen toch allemaal hetzelfde. En weet  
je nog, dat je dominee je toen op Lukas wees, die zijn  
evangelie begint met het zeggen: menschen, ik heb alles  
van te voren naarstig onderzocht; en toen pas heb ik  
de pen op papier durven zetten? Nou dan, dan zegt Lu-  
kas: Gods Geest drijft mij. God has a plan, I have my  
part, maar ik heb daarom gedaan aan parakolouthese,  
Lukas 1:3. Ik geef geen een „los woord“ (parool) door  
— zelfs niet van Jezus — aan mijn lezers, eer ik weet,  
dat ze samen het Woord zijn, en dat het de woorden van  
Hem zijn, die het Woord is. Dát is wat voor onze para-  
psychologen: inspiratie, én parakolouthese..... Dat is  
wat: Timotheus, die parakolouthese deed aan de léér (1  
Tim. 4:6) en dan wel ook speciaal aan Paulus' leer (2  
Tim. 3:10). Je ziet Lucas: geen stap zetten of doen zet-  
ten zonder controle. Ze ziet Timotheus: geen parool ven-  
tilleeren, zonder controle. Daarom wou Paulus, ofschoon  
hij van „gezichten“ en helderzien ondervinding had, en  
ofschoon hij aan de parapsychologen van vandaag, ook  
Van Mourik Broekman, nog werk genoeg geeft, en aan  
Tenhoffe, en Dietz, en Du Prel, enzovoort, er geen woord  
over prátén; hij wou de menschen de léér leeren, en vor-  
derde dan hun parakolouthese, Zooals Plotinus het al wist:  
als het bewustzijn onhelder wordt, loopt het met de para-  
kolouthese mis (Enn. I, 4, 10). Ja, Plotinus noemt het  
bewustzijn zelf: parakolouthese (II, 9, 9).

Dat is nog zoo gek niet; het is concentratie, wilsvor-  
ming, zelfcontrole; en dat ligt allemaal in het bijbelsche  
begrip van de parakolouthese. Daar zit immers het woord  
„navolgen“ in, niet nadoen, maar achter-iemand-aankomen.  
Achter den Heere aankomen. Wandel maar stille-  
kens achter Hem aan: Hij kent de baan. Dat is para-  
kolouthese. Maar daarachter ligt: pár-parakolouthese.  
Dat deugt niet. Ik zou den generaál wel eens willen zien,  
die tot den soldaat zei: volg mij (doe akolouthese), kijk  
uit je oogen, wat je dagorder is (doe parakolouthese). En  
die dan van den soldaat hoorde: pardon, vandaag moet  
ik naar den parapsycholoog, ik ga vandaag een beetje  
spelevaren op het Onbekende Water. De generaál zou  
zeggen: pak dien kerel op, hij doet aan para-parakolou-  
these; hij is „aan den anderen kant“ van het volgen, en  
van het opletten. Wie wetenschap vermeerdert, vermeerdert  
smart. Noem dat maar eens kenpijn, kenzeerte. Maar  
wie met parapsychologen experimenteert, die is „an de  
aore kant van de kenzeerte“, hij lijdt aan „parapijn“. Hij  
is van gister, en daarom tast hij naar morgen, en hij  
weet niets. Amice, gao niet naar d' aore kant; blijf an  
disse. Want je dominee weet het wel: de Helland zei:  
leert van Mij (geef Mij uw parakolouthese), want: ik  
ben nederig. Dat beteekent niet: ik sla de oogen naar  
den grond. Maar: ik blijf laag bij den grond. Daar zitten  
juille allemaal immers ook?

Met para-loozen en meta-loozen groet:

ADOLPHUS VENATOR.

## PERSSCHOUW

NIET MET ONS, WEL MET HEN.

Ds E. T. v. d. Born schrijft in „Ons Kerkblad“:

In „Trouw“ van 9 Nov. 1950 lezen we:  
„Het was voor Diemen j.l. Zondagavond een belang-  
rijk gebeuren, toen de kerkraad van de Ned. Herv.  
Kerk en die van de Geref. Kerk een gemeenschappelijke  
kerkdienst belegden in verband met de herdenking der  
Kerkhervorming. In deze dienst, die zeer druk bezocht  
was, ging eerst voor de Herv. predikant, Ds E. Hagen,  
die het Woord bediende uit Ef. II:8: „Want uit gena-  
de zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet  
uit u, het is Gods gave“. Na het zingen van het Luther-  
lied betrad de Geref. predikant, Ds Chr. W. J. Teeuwen  
de kansel. Hij sprak over Ef. II:9: „Niet uit de wer-  
ken, opdat niemand roeme“. Na afloop van deze indruk-  
wekkende dienst verzamelden de kerkeraden zich in de  
consistoriekamer, waar de Hervormde kerkeraad door  
Ds Teeuwen hartelijk werd toegesproken, waarbij deze  
zijn blijdschap er over uitsprak, dat het mogelijk ge-  
weest was deze dienst op door beide kerkeraden aan-  
vaarde Schriftuurlijke basis te houden“.

Ds v. d. Born voegt eraan toe:

Wat zullen wij hiervan zeggen? Het is vandaag erg  
gevaarlijk om naar anderen te wijzen. Vooral als wij  
het doen die behoren tot de Geref. Kerk, onderh. Art.  
31 K.O. Wij kijken alleen maar naar anderen om tegen  
den donkeren achtergrond van anderer zonden eigen  
voortreffelijkheid des te beter te doen uitkomen. Wij  
zijn nu eenmaal Farizeërs. Daarom meent Prof. Dr K.  
Dijk te mogen schrijven, dat „deze dankzegging door  
het heiligdom van vele Art. 31-ers ruist: wij danken  
U, o God, dat wij niet zijn gelijk die synodocraten, die  
slaafse-gebonden, die vertreders van Uw kerkwoord  
en kerknorm“ (Aspecten in ons kerkelijk leven, pag. 15).

Toch kan mij dat niet verhinderen, om dit gebeurde  
te Diemen te lezen in het licht van Art. 30 der N.G.B.  
Ik mag dat te meer doen, omdat de kerkeraad van de  
Geref. Kerk te Diemen heeft gevraagd of, en de ker-  
keraad van de Ned. Herv. Kerk heeft betuigd dat in  
de prediking zou uitkomen, dat ook de kerkeraad der  
Ned. Herv. Kerk zich bond aan de Heilige Schrift als  
Gods Woord, in overeenstemming met de Gereformeer-  
de belijdenisschriften. Ja, de kerkeraad der Ned. Herv.  
Kerk heeft ten overvloede nog verklaard, dat de pre-  
diking zou geschieden „in gehoorzaamheid aan de He-  
ilige Schrift als Gods Woord, in overeenstemming met  
de drie formulieren van enigheid“.

Wij lezen nu in art. 30 der N.G.B. „dat deze ware  
kerk (dat slaat terug op artt. 27—29) geregeerd moet  
worden naar de geestelijke politie, die ons onze Heere  
heeft geopenbaard in zijn Woord; namelijk, dat er Die-  
naars of Herders moeten zijn om Gods Woord te pre-  
diken en de Sacramenten te bedienen; dat er ook Op-  
zieners en Diakenen zijn om met de Herders te zijn  
als de raad der Kerk; en door dit middel de ware religie  
te onderhouden en te maken, dat de ware leer haar  
loop hebbe“.

Nu meen ik, dat de kerkeraad der Geref. Kerk te  
Diemen ook Zondag 5 Nov. 11. heeft gezegd, dat hij  
was de geestelijke politie over de ware kerk te Diemen,  
en dat hij mitsdien ook de gemeente opriep tot den  
dienst des Woords, opdat van zijentwege de ware re-  
ligie worde onderhouden, en de ware leer haar loop  
hebbe. Bovendien heeft deze kerkeraad nu de verklaring  
van den kerkeraad der Ned. Herv. Kerk gezegd: Ook  
deze kerkeraad is als een geestelijke politie over de ware  
kerk. Ook deze kerkeraad wil zo regeren, dat de ware  
religie onderhouden worde, en de ware leer haar loop  
hebbe. Dáárom komen wij nu samen overeen om teza-  
men de beide gemeenten op te roepen tot den dienst  
des Woords, en zulks om samen den Heere te danken,  
Die Zijn kerk heeft vrijgemaakt van de hiërarchie van  
Pausdom, en weer gebracht heeft onder de heerschap-  
pij van Zijn Woord!

Nietwaar, wij zullen toch moeten aannemen, dat het  
van beide kanten serieus gemeend was, en dat men in  
deze dienst des Woords elkaar heeft gezien en erkend  
als een „heilige vergadering van ware christgelovigen“  
te Diemen. En daarom komt nu de vraag, welke mij  
in de ziel brandt: Zijn deze kerkeraden den volgende  
Zondag weer met hun gemeenten samengekomen tot  
den dienst des Woords?

Neen, het was maar voor één keer! Maar als het  
dan 5 Nov. wel kon, waarom dan 12 Nov. niet? Als  
de kerkeraad van de Ned. Herv. Kerk verklaart, dat  
hij voor 5 Nov. zich in de prediking bindt aan de H.  
Schrift als Gods Woord in overeenstemming met de  
Geref. Belijdenisschriften, dan zal hij dat toch ook voor  
12 November willen verklaren? De kerkeraad van de  
Geref. Kerk te Diemen had toch geen reden om te ver-  
onderstellen, dat de kerkeraad van de Ned. Herv. Kerk  
het alleen maar verklaarde voor Zondag 5 November?

Het was maar voor één keer! Ik lees nog een mooi  
zinnetje in de brochure van Prof. Dr K. Dijk „Wie heb-  
ben als kerken elkaar niet bijster lief, al poogt men  
ook door „oecumenische“ schoonheidsmassage aan dit

## Wijzigingen Handboek 1950

(Om tijd en onnoodige moeite te besparen, verzoekt  
de Redactie berichtjes voor deze rubriek rechtstreeks  
naar de administratie in Goes te zenden.)

- Biz. 13. GROOTEGAST. Adres kerkeraad: W. Horinga Jr.,  
G. P. Beukemalaan 1, Grootegast.  
Biz. 13. KOMMERZIJL. Adres kerkeraad: H. Reinders.  
Diaconie: G. Misker. Beiden: Kommerzijl (post  
Grijskerk Gron.). Tel. kerkeraad en diaconie  
nr. 34.  
Biz. 15. KANTENS. Adres diaconie: P. v. d. Wring. A. 25.